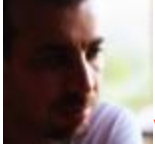

Çocuğu 1. Sınıfa Başlayan Ebeveynlere İlaç Gibi 31 Tavsiye

Veysel Dinçer

@mendebur

September 10, 2014

Türkiye'deki milyonlarca insan için bu ay okul, öğretmen, defter, kitap, kalem, çanta vs. demek. Bu süreç anne baba açısından olduğu kadar çocuk açısından da büyük önem arz ediyor. Hatta çocuk için daha önemli şüphesiz.

Bu süreçte bazı noktaların bilinmesi hem öğretmen hem çocuk hem de anne-baba için büyük kolaylık sağlar diye düşündük. Bu listede de elimizden geldiğince bu sürecin püf noktalarına değinmek istedik. Ders araç gereçleri ve giyim kuşam meselesini hallettiyseniz, doğrudan 6. maddeden başlayabilirsiniz; ama siz yine de bir göz atın bize kalırsa. İşinize yarayacağını umut ediyor ve sizi listemizle baş başa bırakıyoruz. Huzurlarınızda çocuğu okula başlayanlara tavsiye niteliğinde konu başlıklarımız. Unutmayın bunlar öyle kuru tavsiyeler değil; yaşanmış, tecrübeyle sabit, uygulanması çocuğunuz ve sizin hayli yararına olacak tespitler.

1. Bağcıklı ayakkabı yerine...

Cırt cırtlı ayakkabı alın. Çünkü ders arasında da olsa öğretmen -onun dinlenme vakti olduğunu bir kenara bırakırsak- ayakkabı bağcıklarıyla vakit kaybetmek istemez.

2. Etiket önemli

Hayır, etiket derken toplumsal ya da mesleki statü gibi şeylerden söz etmiyoruz. Bildiğiniz etiket işte, hani şu defterlere, kitaplara yapıştırılan cinsten. Sadece defter ve kitaplara değil, mümkünse kalem, kalem kutusu vb. tüm araç gereçlere etiket yapıştırın.

Neden diyeceksiniz, biliyoruz. Çünkü sınıfta kalemini kaybeden iki kişi varsa ve ortada kime ait olduğu belli olmayan (etiketsiz) bir kurşun kalem dolanıyorsa, bu durum kıyametin kopmasına sebep olabiliyor. Biz “Amaaan bunu mu dert ediyorlar!” diyoruz ama bu onlar için büyük bir sorun.

3. Peki ya kap?

Kaplayın tabii defterleri, kitapları. Daha güzel ve düzenli görünüyorlar çünkü. Ama dikkat etmeniz gereken bir nokta var: Çocuklar henüz okumayı bilmiyorlar ve kullandığınız kap, kitap kapağını gösterecek kadar şeffaf olmalı. Öğretmen ilk haftalar sınıfta “Çocuklar hayat bilgisi kitaplarınızı çıkarın lütfen” demeyecek, “Kırmızı kitabı çıkarın” ya da “1 numara yazan kitabı çıkarın” diyecek.

4. En iyi seçim bez kalem kutusu

Bu malzemeyi alırken dikkat etmeniz tek bir altın kural var: Yere düşünce tangır tungur ses çıkarmaması gereken bir kalem kutusu almalısınız, yani bez kalem kutusu. Zira ses çıkaran bir kalem kutusu hem öğretmenin hem de diğer öğrencilerin dikkatini dağıtıyor. Zaten ortalama 5-10 dakika dikkatlerini bir konuya verebilen bu yaştaki çocukların dikkati bir dağıldı mı, tekrar toparlamak öğretmen açısından çok zor oluyor.

5. Hani çocukların eşyalarını koydukları şey var ya...

Çantadan söz ediyoruz, bildiniz değil mi? Tekerlekli bir çanta çocuğunuzun işini çok kolaylaştıracaktır. Ama mümkünse yeri geldiğinde tekerlekleri çıkabilen bir çanta seçin. Çünkü içine çok eşya koymak zorunda kalmayacaksa, çantayı sırtında taşımayı tercih edebilir sizin ufaklık.

. Servisle mi gitsin, biz mi götürelim?

Cevabı çok basit: Servisle gitsin. İlk birkaç gün alışması için onu okula siz bırakabilirsiniz ama hem sosyalleşmesi hem de özgüven gelişimi açısından servis kullanması önemli.

7. “Bugün çıkışta servise binme olur mu?”

Olur da bir gün okul çıkışı çocuğunuzu almaya karar verirseniz, lütfen vaktinde orada olun. Annesi/babası vaktinde gelmeyen çocuk çok iyi şeyler hissetmiyor. Artı

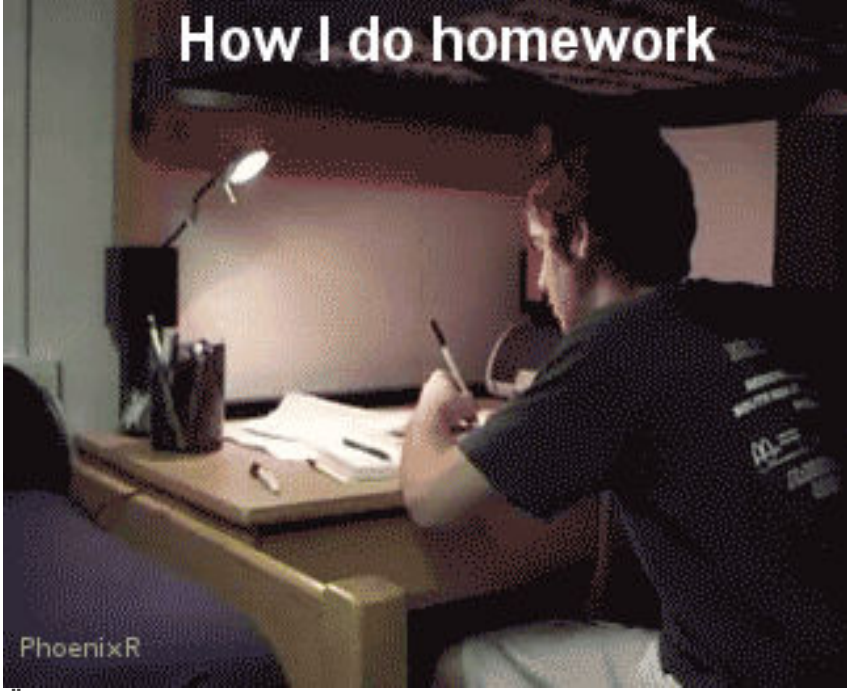
çocuğunuz karşısında güven kaybı yaşamış oluyorsunuz, ki bunu sakın küçümsemeyin. Bu tarz “küçük” kayıplar birikerek buz dağına dönüşebilir.

8. En büyük kâbus: Ödevler

Gözünüzde büyötmeyin. Eğer bebekliğinden itibaren belli düzeyde bir sorumluluk aşlamışsanız ödevlerle ilgili sadece ufak tefek sıkıntılar yaşarsınız. Fakat çocuğunuzun alması gereken sorumlulukları siz almışsanız ve ona hiçbir şey yaptırmamışsanız vay halinize! Bu durumda yapabileceğiniz en iyi şey sınıf öğretmeninden ve okulun rehberlik biriminden destek almaktır. Ödevleri yaparken de mutlaka yönlendirici olun, cevabı söylemeyin. Bu, çocuğunuzun hazır alışmasına sebep olur. Bırakın cevabı kendi bulsun.

9. Ödev Kâbusu 2

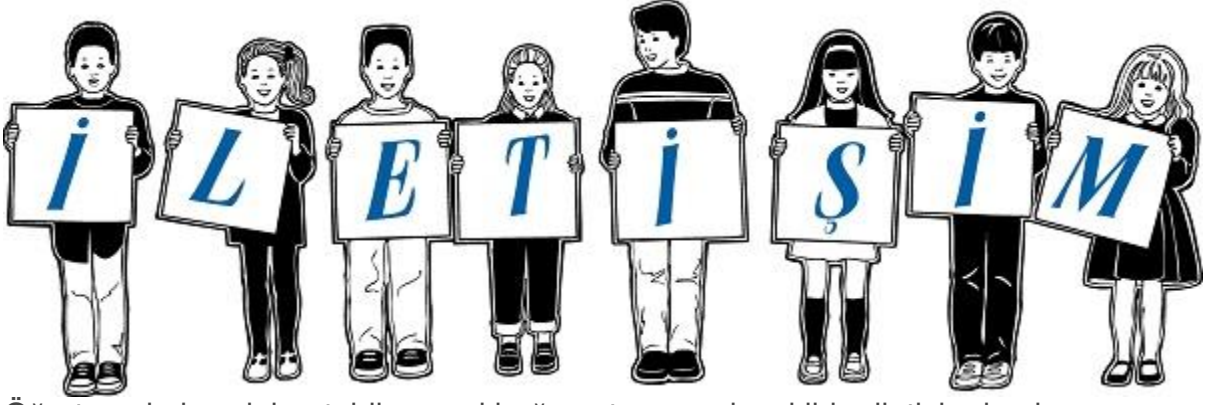
Ödev konusunda karşılaşacağınız bir diğer sıkıntı da, çocuğunuzun ödevini yapmak istememesi durumudur. Böyle bir durumla karşılaşırsanız ayaklarınız yere sağlam basmalı ve hiçbir şekilde tavrınızdan ödün vermemelisiniz. Bu durumda yapmanız gereken şey kesinlikle ödevi onun yerine sizin yapmanız değildir.

Bu konuyu yetişkin iki birey gibi konuşabilirsiniz öncelikle. Neden yapmak istemediğini, onu neyin yorduğunu ya da hangi durumlarda zorlandığını sorabilirsiniz; verdiği yanıtları da can kulağıyla dinlemeniz şartıyla tabii. İlle de yapmayacağım diye inat ediyorsa, bırakın yapmasın. Okula gittiğinde yerine getirmedeği bu sorumlulukla ilgili öğretmeniyle yüzleşsin. Siz de öğretmeniyle iletişime geçmeyi sakın ihmal etmeyin bu arada. Unutmayın, özellikle bu sınıf düzeyinde karşılaştığınız her sorunu öğretmeniyle işbirliği yaparak çözebilirsiniz. Aynı durum öğretmen için de geçerli.

10. “Tamam, hem izle hem ödevini yap”

Bu çok yanlış bir yaklaşım. Televizyon zaten eğitimciler tarafından onaylanan bir araç değildir. Ödevini TV karşısında yapması, sorumluluğunu tam olarak yerine getirememesine ve ödevin “öğrenilen konuyu pekiştirme” amacından sapılmasına sebep olur.

11. İletişim her şeydir

Öğretmenle her daim -tabii onu sıkboğaz etmeyecek şekilde- iletişimde olun. Öğretmene de her türlü olumlu ya da olumsuz durumu size anlatabileceği mesajı verin. Okul yönetimi tarafından düzenlenen veli toplantılarına mutlaka katılın.

12. Öğretmenin başının etini yemeyin, kafasını sünger etmeyin

Az önce de yazdık ama yine yazalım. Öğretmeni sürekli okula giderek ya da telefon ederek sıkboğaz etmeyin. Böyle yapmanız sizi öğretmen açısından antipatik hale getirir. En kötüsü öğretmenin size karşı beslediği bu antipati, çocuğunuza yönelik antipatiye de sebep olabilir. Önemli noktalardan biri de, öğretmenle görüşmek için randevu almışsanız, lütfen randevu saatine uyun. Olur da bir aksilik çıkmışsa ve randevuya gidemeyecekseniz, mutlaka öğretmeni/okulu bu durumdan haberdar edin.

13. “Ayy ayakkabı bağlamayı da okulda öğrensin ayol!”

Yok öyle bir şey, evde öğrenecek. Çocuğun, ayakkabı bağcıklarını bağlamak, tuvalet ihtiyacını gidermek gibi aile içinde kazanması gereken davranışları, okulda

kazanması gerekiyormuş gibi algılamayın. Çocuğunuz okula başlamış olabilir ama bazı davranışların sorumluluğu hâlâ sizin üzerinizde.

14. Çok ödev veriyorsa iyi öğretmendir yanılığı

Öğretmenin iyi bir öğretmen olup olmadığına, verdiği ödev miktarına bakarak karar vermeyin. Bu büyük bir yanılığdır. Haa çocuğum masa başından kalkmasın, beni de meşgul etmesin diyorsanız o başka. Konu okulda öğrenilir, evde değil. Ödev miktarının çokluğu, öğretmenin iyi bir öğretmen olduğuna işaret etmez. Bu konuyu bir de çocuğunuz açısından değerlendirmeye çalışın. Şimdiye kadar oyun oynamak dışında hiçbir sorumluluğu olmayan 6-7 yaşlarında bir küçük insan, bir anda kendini çalışma kâğıtlarının arasında buluyor. Kendinizi onun yerine koyun!

15. Tatil mi? Ne tatili!

Unutun gitsin, özellikle de ilk dönem. Harf öğretimi sırasında tatile gitmeniz demek, okuma-yazma sürecine barut döküp kibriti çakmanız demektir. O arada oluşan boşluğu hiçbir zaman tam anlamıyla dolduramazsınız. Siz tatildeyken çocuğunuz

sadece harflerden geri kalmayacak. Unutmayın, bu sadece bir okuma-yazma süreci değil.

16. “Ze” değil “Zzzzzzzz”

Anne babaların en sık yaptığı hatalardan biridir bu. Çocuklar harfleri öğrenirken “me, ke, te” diye öğrenmiyorlar, yani o an öğrendikleri harfin önüne “e” harfi getirmiyorlar. Evde destek çalışması yaparken harflerin önüne “e” harfi koymadan okumaya alıştırsanız iyi edersiniz.

17. “Sen niye Deniz kadar hızlı değilsin Sude?!”

Olmasına gerek yok zaten. Çok klişe bir söz olacak ama unutmayın “Her çocuk birbirinden farklıdır”. Nasıl ki yürümeye başladıkları, diş çıkardıkları ya da tuvalet ihtiyaçlarını dile getirdikleri zamanlar farklıysa okumaya tam anlamıyla geçtikleri zamanlar ve okuma hızları da farklılık arz edecektir; bu da çok normaldir. Sakın ola ki bu konuda çocuğunuzu başka çocuklarla karşılaştırmaya kalkmayın. Böyle hassas bir süreçte, ona yapacağınız en büyük kötülük olur bu. İlle de bir karşılaştırma yapmak istiyorsanız, çocuğunuzu kendi süreçleri içinde karşılaştırın.

18. “E ben okuyorum artık!”

Çocuğunuz bunu ortamlarda dile getirmeyecek ama okumayı öğrendikten sonra muhtemelen hissettiği bu olacak. Üzgünüz, çocuğunuzun 1. sınıfın başlarındaki

heyecanıyla sonlarındaki heyecanı aynı olmayacak. İlk zamanlardaki “Yaşasın okuyorum!” heyecanı yerini zamanla “Anaaaaa bu muymuş okumak!” sıradanlığına bırakacaktır, şaşırmayın. Onun bu heyecanı normal düzeylere indikten sonra ne yapılması gerektiği ise hemen alttaki maddede yazılı.

19. Amaç okumayı öğrenmek/öğretmek değil...

Asıl amaç çocukları okuryazar yapmak. Şundan şüpheleniz olmasın, okuma-yazma öğrenmek/öğretmek dışarıdan görüldüğü kadar zor bir iş değil. Asıl önemli olan bu süreci, yani kitap okuma eylemini, sürekli hale getirmek. Bunun da tek bir yolu var: Kitabı çocuk açısından vazgeçilmez kılmak.

Görevin büyüğü öğretmende, ona şüphe yok ama bu sadece öğretmenin yapabileceği bir iş değil. Anne-babanın da bu süreçte kitapla içli dışlı olması gerekiyor. Çünkü çocuk gördüğünü uygular, duyduğunu değil. Birlikte kitap okuma saatleri ayarlayın falan demeyeceğiz, bu zaten çok klasik. Aynı anda kitap okumanız şart değil, böyle bir kural yok.

Yapmanız gereken tek şey kitabı evinizden ve dünyanızdan hiç eksik etmemek. O evde yaşayan çocuk, kitapların anne babasının hayatının vazgeçilmez bir parçası olduğunu fark etmeli. Bu da ancak evde küçük çaplı da olsa bir kütüphanenin bulunması ve bu kütüphanenin aktif olarak kullanılmasıyla mümkün. Bir de kitap okumak keyif işidir. Çocuğun okuduğu kitabı kendisinin seçmesi, okumayı seçtiği ve bunun sorumluluğunu aldığı kitabı okumasını daha da kolaylaştıracak, keyifli hale getirecektir.

20. “Tamam hadi aç o zaman ağzını”

“1. sınıfa başladı ya, çok yoruluyor zavallı” diye düşünüp yemeğini siz yedirmeye kalkmayın. Bu, ona yapacağınız en büyük kötülüktür. Unutmayın, 1. sınıf sadece

okuma-yazma öğrenilen basamak değildir. Sorumluluk alma, kendi eyleminden mesul olma, yaptığının arkasında durma, hatasını fark edip düzeltme vb. davranışların da kazandırıldığı ya da pekiştirildiği aşamadır. Onun sorumluluğunu siz yerine getirirseniz, bu sürece büyük bir darbe indirmiş olursunuz.

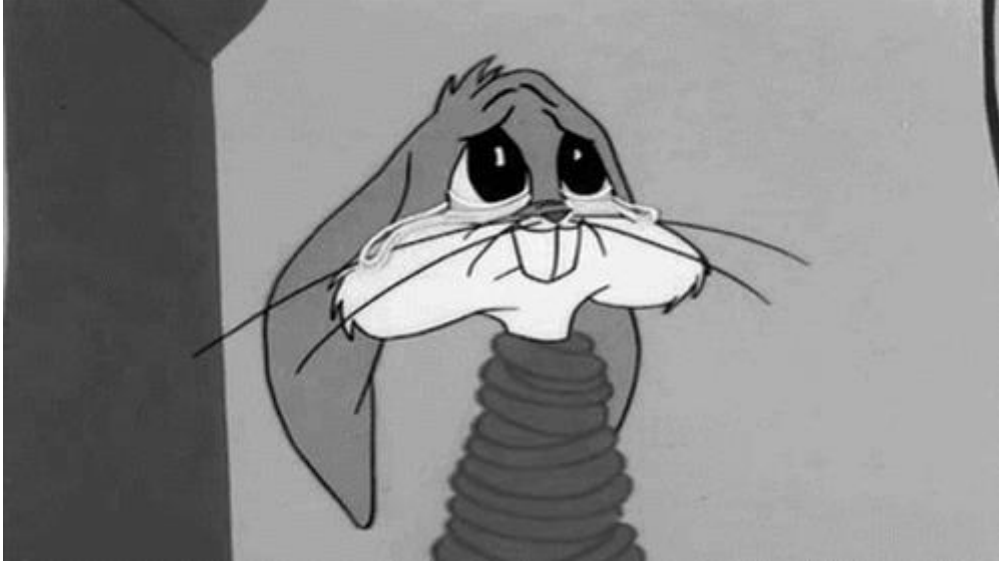
21. “Ay Elif’i çok sıktık ama...”

“... bunu biraz daha serbest bırakalım diyoruz.” 1. sınıfa ikinci çocuğunu veren aileler pek çok açıdan şanslı sayılır ama talihsiz oldukları bir yön varsa o da budur ve maalesef bu talihsizliği kendileri yaratır.

İlk çocuğunuz Elif’i, üzerinde baskı kurup, onu sürekli takip edip, ıncığıncı cıncığıncı sorgulayıp sorumluluk abidesi olarak yetiştirmiş olabilirsiniz. Ama bu, 1. sınıfa yeni başlayan Göksu üzerinde de aynı hatayı yapmanızı gerektirmez. Hele de Göksu’nun yerine getirmesi gereken sorumlulukları “Hadi kızım sen ablasın, büyüksün” deyip Elif’e yüklerseniz, Elif’in kardeşi Göksu’ya antipati beslemesini de göze almışsınız demektir.

22. “Ay ağlayınca dayanamıyorum, ne yapayım”

Dayanacaksınız, bunun başka açıklaması yok. 1. sınıf hem öğrenci hem de ebeveyn açısından zorludur. Ama hem sizi hem de çocuğunuzu sonraki yıllarda rahat ettirecek davranışların (sorumluluk vb.) yerleşmesi için kararlılığınızı korumanız, ödün vermemeniz gerekiyor. Aksi takdirde, çocuğunuzun sizin zayıf yanınızı kullanmasına izin vermiş olursunuz.

23. “Ağzından kerpetenle laf alıyoruz”

Dert etmeyin, olabilir. Eğer bebekliğinden itibaren sağlıklı bir iletişim kurmuşsanız ve kurduğunuz bu iletişime güveniyorsanız, ortada sizi ya da çocuğunuzu sıkıntıya sokacak bir durum yok demektir. Anlatmaması, şu durumlardan birisine işaret olabilir: 1- Karşılaştığı sorunları kendisi çözebiliyor, size ihtiyaç duymuyor olabilir, 2- Karşılaştığı sorunları öğretmeniyle işbirliği içinde çözüyor olabilir (gün içinde yaşanan sorun, en iyi “o an” çözülür, bu da öğretmenin elinde), 3- Özellikle okula alıştıktan sonra gün içinde yaşadıklarını anlatmaya değer bulmuyor olabilir (rutine bindiği için sıradanlaşıyor çünkü) 4- Daha önce anlatıyorduydu ve sonraki haftalarda anlatmamaya başladıysa, sizin onu dinleme şeklinizden hoşnut olmayabilir (Öyle ya, kim marul yıkama ya da ütü yapma eşliğinde dinlenmek ister ki? Göz temasını ciddiye alın lütfen!) Elbette bunların dışında da durumlar söz konusu olabilir. Bunlar bizim aklımıza gelenler.

24. “Anne, Biraz daha oturayım, lütfen”

Taviz vermemeniz gereken konulardan birisi de uyku saati. Çocuğunuzun uykusunu almış bir şekilde okula gelmesi, hem çocuğunuz hem de öğretmen açısından çok önemli. Gün içinde sınıfta uyuklayan öğrenci öğretmeni çileden çıkarıyor, şüpheniz olmasın.

Bir de çocuğunuzun oflaya puflaya değil de gönül rahatlığıyla yatağına gidebilmesi için, uyumak zorunda olmayan kişilerin, uyuyan kişiye -yani çocuğunuza- cazip gelecek şeyler yapmaması -TV izlemek gibi- onun uyku sürecini hızlandırır. Bir de yatış saatini aile içinde küçük bir toplantıyla belirleyebilirsiniz. İlle de saat 20.00'da yatakta olunacak diye bir kural yok. Çocuğunuzun da katıldığı ve fikir beyan ettiği bir toplantıda karar alıp bu kararın uygulaması konusunda sorumluluğu çocuğunuzla da paylaşabilirsiniz. Bazı durumlarda çocuğunuz adına karar almanız gerekebilir, ama bu onlardan biri değil.

25. “Sen herkesten üstünsün” alt metni

Kızlarınıza kontes, oğullarınıza kont muamelesi yapmayın. Çünkü okulda da aynı beklentiye giriyorlar çocuklar. Aynı muameleyi okulda da görmesi mümkün olmadığı için (öğretmen sınıfta kimseye ayrıcalık tanımamalı), bu “eşitlikçi” yaklaşım kont/kontes muamelesiyle büyüyen çocukları mutsuz ediyor. Bir de okulun ilk günü tüm kabileyi toplayıp okula gitmeyin, bu da bir nevi kont/kontes yaklaşımıdır. Destek olmak adına sadece anne ve babanın bulunması yeterli.

26. Evde konuşulan evde kalır (mı?)

Çocuğunuzun yanında öğretmenle ya da okulla ilgili olumsuzlukları kesinlikle konuşmayın. Bu, hem çocuğun öğretmeninden soğumasına hem de öğrenme sürecinde aksaklıklar yaşanmasına sebep olur. Ayrıca siz sanıyor musunuz ki, evde konuştuğunuz evde kalıyor. Çocuklar bir bir anlatır evde olanı biteni öğretmenlerine.

9

27. “Okula gidersen sana...”

Bu yol yanlış. Okula gitmek istemeyen çocuğunuza okula gitmesi karşılığında ödül (rüşvet) vaat etmeyin. Çocuk maddi bir menfaat için okula gitmeyi tercih etmemeli, gitmesi gerektiği için tercih etmeli. Gerçi bu bir tercih olmuyor ama neyse:)

Bu koşullarda alacağı bir maddi ödül, başka durumlarda da bu beklentiye girmesine sebep olacaktır. Çocuğu okula, arkadaşlarına, öğretmenine, oyuna ve eğlenceye duyduğu özlem sevk etmeli, iPad ya da PlayStation değil.

28. “Hocam veliniz geldi, sizinle görüşmek istiyor”

Gelsin elbette, öğretmenle görüşsün tabii ki. Bu hem öğretmen, hem de veli açısından çok önemli. Ama öğretmenle görüşmeye “çat kapı” gitmeyin, randevu alın lütfen. Zira öğretmenler -varsa şayet- boş derslerinde de, okul-öğrenci-evrak işleriyle uğraşırlar (boğuşurlar mı demeliydik?). Randevu aldıysanız vaktinde gelmeniz gerektiğini ya da işiniz çıktıysa bu durumdan öğretmeni haberdar etmeniz gerektiğini söylemiş miydik?

29. “Hocam bu saatte rahatsız ettim ama...”

Evet, çok doğru, rahatsız ediyorsunuz. Öğretmenle telefonla bilgi almak istiyorsanız (ki veliye telefon numarasını verip vermemek öğretmenin inisiyatifindedir), lütfen aradığınız saate dikkat edin. Belli bir saatten sonra gelen aramalar öğretmenleri çileden çıkarıyor. Onların da iş yaşamı dışında yaşamları var. Aklınızda bulunsun...

30. “Ne! Nasıl olur!!!”

Durun, sakin olun. Çocuğunuz okul/öğretmen/arkadaş içerikli olumsuz bir olaydan

söz ettiğinde hemen “Yarın ben gidip sorarım hesabını” triplerine girmeyin. Zaten öğretmenle yüz yüze gelince muhtemelen kuzu gibi olacaksınız, çocuğunuzun karşısında gereksiz hareketlere girmeyin.

Çocuğunuzun olanı biteni yanlış anlayıp size de yanlış aktarmış olabileceği ihtimalini es geçmeyin. Fevri hareket ederseniz ve durum hiç de sizin duyduğunuz gibi değilse çok mahcup olursunuz. O yüzden soğukkanlı olmakta ve durumu uygun bir dille öğretmenle paylaşmakta yarar var.

31. “Kı-zı-lay... Anne burada Kızılay yazıyor”

Bu tip durumlarla çok karşılaşacaksınız. Çocuğunuz okumaya başladığı ilk zamanlar, bambaşka bir dünyaya adım atmanın heyecanıyla, gördüğü her şeyi okumaya çalışacak. Bu konuda onun en büyük yardımcısı yollarda gördüğümüz tabelalar olacak.

Olur da sizin ufaklık arabada giderken tabela falan okumaya çalışırsa, tabii aceleniz yoksa, durdurun arabayı ve onunla birlikte okuma çalışması yapın. Okuduğu her sözcük onu hem çok sevindirir hem de özgüvenini artırır. Bu ya da benzer bir şey, sair zamanlarda da birlikte yapabileceğiniz güzel bir ev dışı aktivite olabilir.

You might also enjoy: